

# Reforma Policije

Broj 2\* Juli 2003.

o e b s

Najnovija događanja u Srbiji i Crnoj Gori

Odeljenje za sprovođenje zakona

## Sadržaj



**1** strana  
Unapređivanje odgovornosti policije i nadzora rada policije



**2** strana  
Reč urednika  
Intervju sa Dušanom Mihajlovićem, ministrom unutrašnjih poslova Republike Srbije



**3** strana  
Nastavak intervjuja sa ministrom Mihajlovićem  
Vesti iz Crne Gore



**4** strana  
Šta je rad policije u lokalnoj zajednici?



**5** strana  
Kako lokalne zajednice vide policiju u Srbiji?



**6** strana  
Vesti & Najave



Tor Tanke Holm, Šef Odeljenja za sprovođenje zakona Misije OEBS-a u SCG, predstavio je prvi broj biltena "Reforma policije" generalu Sretenu Lukiću, Načelniku Resora javne bezbednosti.

## Unapređivanje odgovornosti policije i nadzora rada policije

Izgrađivanje poverenja građana u policijsku službu predstavlja najvažniji deo procesa reforme policije nedavno započetih u mnogim zemljama širom Evrope. Zbog niza godina provedenih pod kontrolom političke elite koja je zloupotrebljavala ovlašćenja policije kako bi ostvarivala političke i lične ambicije, mnoge zemlje u tranziciji moraju ponovo da izgrade izgubljeno poverenje između građana i policije. Nezakonito zatvaranje političkih protivnika, nepoštovanje ljudskih i zakonom garantovanih prava, te pogubne posledice korupcije, što odlikuje mnoge bivše režime u ovom regionu, otuđilo je građane od policije. To onemogućava rad policije koji, po samoj svojoj prirodi, zahteva podršku i poverenje građana.

Ponovno uspostavljanje poverenja javnosti zahteva reviziju zakona koji uređuju rad policije. Osnovne odlike savremenog demokratskog rada policije podrazumevaju da ona postane prijemčivija za potrebe građana, tako da odgovornost policije u svim aspektima te profesije bude uočljivija. "Da bi demokratija bila oslobođena pritisaka i da bi se izbeglo da postane policijska država, rad policije mora biti odgovoran, transparentan, i mora se sprovesti uz opšti pristanak javnosti", objašnjava Džefri Tomas, OEBS-ov rukovodilac Programa za odgovornost policije. "To se odnosi podjednako na ono što pripadnici policije čine, ili odluče da ne čine, kao i na način na koji to rade."

Svako nastojanje da se uspostavi odgovornost policije za njen rad mora uzeti u obzir kulturno i političko okruženje u kome ta policija mora da deluje. U saradnji sa OEBS-om i Savetom Evrope, Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije i Crne Gore započela su proces razvijanja strategija za odgovornost policije. Za početak, OEBS i Savet Evrope sačinili su Zajednički izveštaj o odgovornosti policije, u kome se iznosi opšte stanje u vezi sa odgovornošću i nadzorom rada policije, dajući istovremeno preporuke za reforme koje bi bile u skladu sa standardima Evropske unije i demokratskim normama. Ove preporuke imaju za cilj da unaprede odgovornost policije kroz uspostavljanje inicijativa za borbu protiv korupcije i unutrašnju kontrolu u okviru Ministarstava unutrašnjih poslova. Osim toga, razvije se delotvornija interna pravila i procedure, i uspostaviti jedno nezavisno spoljašnje telo za nadzor. Štaviše, planira se da se sprovedu reforme i u radu skupštinskog Odbora za odbranu i bezbednost.

Trenutno, Misija OEBS-a radi zajedno sa Ministarstvom na razvijanju plana implementacije, kojim će biti obuhvaćeni rezultati iz Zajedničkog izveštaja za uspostavljanje ovih unutrašnjih i spoljašnjih inicijativa za borbu protiv korupcije i mehanizama za nadzor. "Promene neophodne da se prevaziđu decenije izolacije zahtevaće strateški plan koji je istovremeno fleksibilan, ali i temeljan. Za angažovanje javnosti na pružanju podrške policiji i obezbeđivanje dugoročne političke stabilnosti u Srbiji i Crnoj Gori, neophodno je da ovaj plan postane stvarnost," kaže Džefri Tomas.

Izdaje Misija OEBS-a u Srbiji i Crnoj Gori, Odeljenje za sprovođenje zakona

Glavni i odgovorni urednik: Dr Mark Downes, Uredništvo: Sonja Stojanović, Barry Ryan, Adam Samuels, Jahyun Han  
Misija OEBS-a u Srbiji i Crnoj Gori, Čakorska 1, 11 000 Beograd, + (381) 011 3672 249, fax: + (381) 011 3606 293, E-mail: omisam-lednewsletter@osce.org  
Dizajn: QUARTET Advertising, Vladimir Perić, Priprema i štampa: Stojkov štamparija, Novi Sad

Dobrodošli u drugi broj *Reforme policije*, biltena koji izdaje Odeljenje za sprovođenje zakona Misije OEBS-a u Srbiji i Crnoj Gori.

Ovaj broj baviće se ostvarenim napretkom u unapređivanju odgovornosti policije u Srbiji i Crnoj Gori. Osim toga, razmatraćemo razvoj rada policije u lokalnoj zajednici u Srbiji i dati uvid u neke od nedavno sprovedenih projekata u cilju podizanja nivoa efikasnosti pogranične policije u Crnoj Gori. Na kraju, u ovom broju takođe donosimo intervju sa Dušanom Mihajlovićem, ministrom unutrašnjih poslova Republike Srbije, u kome on razmatra ulogu međunarodne zajednice u procesu reforme policije i navodi kako je na taj proces uticalo tragično ubistvo premijera Đinđića.

Odgovornost policije od suštinskog je značaja za uspešan proces političke i ekonomske tranzicije, kao i da bi se mogla garantovati dugoročna stabilnost. Prvi članak daje osvrt na nastojanja Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije i Crne Gore, u saradnji sa Misijom OEBS-a, da razviju i uspostave principe demokratskog načina rada policije u Srbiji i Crnoj Gori. Da bi neka policija radila na demokratski način, mora postojati, između ostalog, visok nivo odgovornosti kako unutar, tako i van same policije kao organizacije, te primena delotvornih mera borbe protiv korupcije. Kao što se u članku navodi, Ministarstva unutrašnjih poslova obeju republika blisko su saradivala sa OEBS-om kako bi razvile strategije za ove oblasti. Do sada postignut napredak ukazuje na to da je odgovornost policije nešto ostvarivo i održivo. Ono što je sad najvažnije, kako bi se održao zamah i osigurali do sada postignuti rezultati, jeste da vlade Srbije i Crne Gore donesu odluku i zvanično usvoje strategije za odgovornost policije.

Želim, osim toga, da iskoristim ovu priliku da pozovem čitaoce da nam šalju povratne informacije o ovoj publikaciji. Posebno bismo pozdravili predloge za teme kojima bi ubuduće trebalo da se pozabavimo. Komentare možete poslati elektronskom poštom na adresu [omisam-lednewsletter@osce.org](mailto:omisam-lednewsletter@osce.org)

**Tor Tanke Holm,**  
Šef Odeljenja za sprovođenje zakona  
Misije OEBS-a u Srbiji i Crnoj Gori

## Intervju sa Dušanom Mihajlovićem Potpredsednikom Vlade i ministrom unutrašnjih poslova Republike Srbije



**Ministar unutrašnjih poslova govori o reformi policije posle ubistva premijera dr Zorana Đinđića, 12. marta**

**U kojoj su se meri prioriteti procesa reforme policije promenili nakon 12. marta, i koji su sada, po vašem mišljenju, najveći izazovi nastavku procesa reformi?**

Osim što smo se najpre veoma trudili da depolitizujemo rad policije, naši prioriteti pre 12. marta takođe su obuhvatali reorganizaciju Ministarstva unutrašnjih poslova. Morali smo da redefinišemo ulogu policije. Na primer, razdvojili smo Resor državne bezbednosti čija je uloga da prikuplja obaveštajne podatke u cilju zaštite države, od Resora javne bezbednosti koja se bavi običnim svakodnevnim policijskim poslovima. Takođe smo rasformirali Jedinicu za specijalne operacije i umesto nje oformili Žandarmeriju. Strukturne promene pomogle su da rad policije postane bolji, i doprinele preobražaju policije u javnu službu. Još nam predstoji mnogo toga da uradimo kada je reč o modernizovanju policije u smislu tehničke opremljenosti i profesionalnog obučavanja. Za sve to potrebno je vreme i znatna materijalna sredstva, a, u ovom trenutku, mi nemamo ni jedno ni drugo.

Teško bi bilo posebno istaći neku promenu u prioritetima nakon ubistva premijera, no za ovu priliku pomenuću obezbeđivanje visokih zvaničnika. Ovim se pitanjem u prošlosti nismo uvek dovoljno dosledno bavili. Ministarstvo unutrašnjih poslova pozdravilo je formiranje *Komisije za ispitivanje sistema obezbeđenja predsednika Vlade Srbije dr Zorana Đinđića*, i sa nestrpljenjem očekujemo nalaze te komisije.

**U proteklih nekoliko meseci postignuti su značajni uspesi u borbi protiv organizovanog kriminala, hapšenjem glavnih zaverenika i stotina drugih članova kriminalnih sindikata. Sada pošto je vanredno stanje ukinuto, kako Ministarstvo unutrašnjih poslova namerava da održi zamah u borbi protiv organizovanog kriminala?**

Delovanje onih koji se bave organizovanim kriminalom zahtevalo je sprovođenje operacije *Sablja* za vreme vanrednog stanja, kada je bilo neophodno odmah delovati oštro i efikasno protiv organizovanog kriminala. Ustavna ovlašćenja data policiji za vreme vanrednog stanja bila su uperena protiv kriminalnih bandi, a ne protiv građana, a građani su od ove operacije samo imali koristi. Naravno, mnogo toga još treba da se uradi. Verujemo da se zamah potreban za borbu protiv organizovanog kriminala zapravo veoma lako može održati, mada je ta borba sada manje spektakularna. Naš cilj nije više ograničen vremenski, i nećemo se baviti samo najtežim krivičnim delima. Nastavićemo uporno da sprovodimo istrage širom Srbije, proširujući na taj način istragu. Takođe više počinjemo da se usmeravamo na krivična dela teškog privrednog kriminala. Međutim, da bismo sa time nastavili, potrebna



nam je široka zajednička podrška. Ne treba ni ponavljati da bez snažnog angažovanja sa tužilaštvom i pravosuđem naš posao u tom domenu ne može dati pune rezultate. Takođe je potrebno da poboljšamo operativni rad na istragama i okrenemo se drugim tehnikama u cilju suzbijanja kriminalnih aktivnosti.

**Uspostavljanje odgovornosti i iskorenjivanje korupcije iz redova policije i Bezbednosno informativne agencije ključni su aspekti reforme bezbednosnog sektora. Koje strukturne promene nameravate da sprovedete da bi se postigla ova dva cilja?**

Do sada smo uspeli da suspendujemo mnoge koji su zloupotrebili svoj položaj ili naše poverenje. Podneli smo prekršajne i krivične prijave protiv policajaca koji su počinili ovakva dela. O tome svakodnevno možete čitati u novinama. Međutim, sada imamo apsurdnu situaciju, da što smo glasnjiji u obelodanjivanju slučajeva korupcije, kao da stvaramo sliku da je policija najkorumpiranija javna služba. Kada bi i druge institucije bile jednako rigorozne, to bi doprinelo doslednijem stavu prema korupciji kao pojavi.

Ubeđen sam da nisu samo strukturne promene bitne za iskorenjivanje korupcije, nego i jačanje unutrašnje kontrole. To će podrazumevati proširivanje redovnih istraga i pomoć građana koji su, sve do nedavno, bili u izvesnoj meri zaplašeni i izbegavali da prijave slučajeve lošeg postupanja pripadnika policije.

**Koje su to prepreke koje vi vidite na putu ka unapređivanju odgovornosti policije i poboljšanju mera za borbu protiv korupcije?**

Materijalni položaj pripadnika policije i svih drugih zaposlenih u MUP-u treba da se poboljša. To ne znači samo da treba povećati plate, već i poboljšanje uslova rada. Još jedna mera mogla bi biti bolja opremljenost, obuka, i raspoređivanje osoblja. Što se tiče odgovornosti, Ministarstvo unutrašnjih poslova podnosi redovne izveštaje Vladi Srbije, Skupštini Srbije i javnosti uopšte, i već je dostignut znatan stepen civilnog nadzora policije, koji je bio sasvim nezamisliv pre samo dve i po godine. Ovakav vid saradnje i nadzora jesu nešto što je nama zaista potrebno, jer nam je mnogo lakše da obavljamo svoj posao kada nam se veruje.

**Da li vidite neku oblast reforme policije u kojoj bi podrška međunarodne zajednice možda trebalo da bude bolja?**

Podrška i koordinacija koju nam pruža Misija OEBS-a u Srbiji i Crnoj Gori od neprocenjive je vrednosti. Svakako bi trebalo da istaknemo JuNo projekat (I i II), koji sprovodimo zajedno sa Vladom Norveške, pomoć koja nam stiže od policije Savezne Republike Nemačke, kao i pomoć vlada i brojnih NVO iz Velike Britanije, Kanade, Švajcarske, Holandije, Sjedinjenih Američkih Država, i mnogih drugih zemalja.

Došlo je vreme za promene, a to se može postići samo kroz snažnu saradnju policijskih službi u Evropi. U tom kontekstu, na samom početku svoga mandata, pozvao sam sve policije susednih zemalja, zemalja Evropske unije, i svih zemalja čije trupe su raspoređene u pokrajini Kosovo i Metohija, da uspostave svoje kancelarije za vezu pri našem Ministarstvu, ili svojim ambasadama u Beogradu. Mnoge su prihvatile ovaj poziv, i rezultati su već vidljivi.

## Vesti iz Crne Gore

### Policijsko obrazovanje

Predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore i OEBS-a potpisali su Radni sporazum o nastavku OEBS-ovog Kursa za stručno usavršavanje policije do kraja 2003. godine u policijskoj školi u Danilovgradu. U Radnom sporazumu se predlaže da policijski treneri iz Crne Gore pohađaju šestonedeljni Kurs za trenere u Višem centru za obuku policije u Beogradu. Ovi treneri će se potom pridružiti OEBS-ovom timu trenera i na taj način povećati kapacitete obuke u policijskoj školi u Danilovgradu. Ovaj projekat će doprineti održivosti sistema policijskog obrazovanja osposobljavanjem crnogorskih trenera da u 2004.

godini preuzmu držanje obuke. U komentaru koje je dao MUP Crne Gore kaže se da Kurs za stručno usavršavanje policije daje vidljive rezultate u radu policajaca na ulici. Istaknuto je da se policajci koji su prošli obuku pridržavaju kodeksa ponašanja i da ima manje dokaza o upotrebi prekomerne sile u njihovom radu.

### Rad policije u lokalnoj zajednici

Na nedavno održanom seminaru starešina policije i pripadnika OEBS-a u Bijeloj, odlučeno je da se program policije u lokalnoj zajednici pokrene u Crnoj Gori. Ovo je značajan napredak koji će omogućiti građanima Crne Gore da bliže saraduju sa policijom pri donošenju odluka koje se tiču javne bezbednosti u njihovim lokalnim zajednicama.

### Pogranična policija

Uviđajući potrebu za boljom koordinacijom međunarodnih nastojanja da se pomogne razvoj policije Crne Gore, Odeljenje za sprovođenje zakona predsedavalo je koordinativnim sastankom o radu pogranične policije koji je nedavno održan u luci Bar. Pored toga, nadamo se da će projekat "Izgradnja kapaciteta u upravljanju migracijama" koji počinje u julu značajno unaprediti efikasnost pogranične policije na najčešće korišćenim graničnim prelazima: Bar, Debeli Brijeg i aerodrom Podgorica.

### Promene u zakonodavstvu

U parlamentu se razmatra novi Zakon o policiji, kojim se predviđa obimna reorganizacija policije. Zakonom je predviđen i razvoj naprednijih struktura za pitanja odgovornosti. Pored toga, Ministarstvo unutrašnjih poslova je najavilo osnivanje nove jedinice za unutrašnju kontrolu, koja će vršiti istrage na osnovu žalbi građanstva. Ostale novine u sferi zakonodavstva su i novi Krivični zakon, Zakon o krivičnom postupku i Zakon o pranju novca.



# Akcent na Radu policije u

## Šta je Rad policije u lokalnoj zajednici?



Devedesetih godina dvadesetog veka došlo je do ozbiljnog pogoršanja odnosa između policije i građana u Srbiji. Policija sada mora da se pozabavi nasleđem iz ovog razdoblja i da sa građanima ponovo izgradi odnose zasnovane na međusobnom uvažavanju i poverenju. Bez poverenja, do koga se može doći jedino kroz uspešnu komunikaciju, prevencija kriminaliteta i istraga krivičnih dela daleko su teže. U tom smislu, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srbije, zajedno sa Misijom OEBS-a u Srbiji i Crnoj Gori i stranim partnerima (uključujući tu Odeljenje

joj lokalnoj zajednici. A policiji ovo pruža važnu predstavu o tome koja je njihova uloga u rešavanju lokalnih problema.

Prihvatanje rada policije u lokalnoj zajednici u Srbiji zahtevalo je istorijski raskid sa metodama policijskog rada iz prošlosti. Čvrsta, ali fleksibilna veza između policije, opštinskih vlasti i građanskog društva zahteva od svih učesnika strpljivost i posvećenost ideji. Na školama, crkvama, grupama mladih, i nevladinim organizacijama je da u ovom procesu odigraju ključne uloge. Policija može postati služba koja radi uz saglasnost zajednice, umesto da bude sila nametnuta ljudima. "Osnovni koncept rada policije u lokalnoj zajednici je veoma jednostavan", objašnjava Pjer Šasanj, OEBS-ov rukovodilac Programa rada policije u lokalnoj zajednici. "Više nije moguće da policajac samo sprovodi zakon. Policija mora da razume karakteristične potrebe lokalne zajednice, dok građani moraju imati razumevanja za tehnike koje policija koristi u svom radu. Onda građani i pripadnici policije mogu zajedno raditi na uspostavljanju bolje javne bezbednosti", objašnjava Šasanj.

Tokom 2002. godine Ministarstvo unutrašnjih poslova Srbije započelo je dugi proces uvođenja rada policije u lokalnoj zajednici u Srbiju. Uz pomoć Misije OEBS-a, pokrenuti su pilot-projekti rada policije u lokalnoj zajednici u pet različitih područja: Zvezdari u Beogradu, Novom Bečeju, Kragujevcu, Vrnjačkoj Banji, i tri opštine na jugu Srbije. Cilj je da se iskustva stečena u ovim eksperimentalnim područjima na kraju primene u drugim opštinama širom Srbije i Crne Gore.

## Policija može postati služba koja radi uz saglasnost zajednice, umesto da bude sila nametnuta ljudima.

za međunarodni razvoj Vlade Velike Britanije (DFID), norvešku vladu i Švajcarsku agenciju za razvoj i saradnju) obavilo je određeni broj procena stanja kako bi se bolje shvatila priroda problema. Kao rezultat, formulisan je program rada policije u lokalnoj zajednici, kako bi se razrešilo ključno pitanje izgrađivanja poverenja kroz bolju komunikaciju između policije i građana kojima ona služi.

Rad policije u lokalnoj zajednici jeste tehnika kojom se služe policije širom sveta da bi stvorile okruženje u kome je policija integrisanija sa građanima. To je način rada policije koji se zasniva na volji, a ne na sili, i u biti obuhvata preorijentisanje policije sa zadataka koji se prvenstveno tiču borbe protiv kriminala, na zadatke koji u obzir uzimaju druge veštine i sposobnosti pripadnika policije. Doprinos pripadnika policije društvu može biti veći od pukog hvatanja kriminalaca. Upravo je činjenica da su shvatili da je to tako motivisala policiju u Srbiji da počnu da razvijaju strukture u okviru kojih će se pripadnici policije i predstavnici građana odanih ovoj ideji sastajati da bi razgovarali o problemima koji tište njihovu sredinu. To običnim ljudima pruža mogućnost da učestvuju u radu policije u svo-

Niz konsultativnih seminara nedavno je održan u svakoj od pilot-opština u Srbiji, kako bi se započeo otvoreni dijalog između policije i svih članova lokalne zajednice. Dugoročni cilj ovih prvih sastanaka jeste da se započne proces uspostavljanja redovnih, uređenih konsultativnih foruma između članova lokalne zajednice i dobro obaveštenih i službi posvećenih pripadnika policije. Naknadni sastanci biće održani kako bi se ustanovile oblasti u kojima pripadnici policije i lokalna zajednica mogu zajedno raditi na poboljšavanju bezbednosti zajednice. Ovi sastanci predstavljaju putokaz za budućnost rada policije u lokalnoj zajednici u Srbiji. Dobro je za budućnost rada policije u Srbiji to što i policija i građani pokazuju da su veoma ozbiljni kada je reč o radu policije u lokalnoj zajednici.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore pokrenulo je svoj program rada policije u lokalnoj zajednici seminarom za starešine policije održanim u julu ove godine u Bijeloj.

Za proces razvijanja delotvorne strategije rada policije u lokalnoj zajednici i uvođenje pojmova te strategije u policijsku praksu biće potrebno vreme. No, zamah stvoren značajnim dostignućima poslednjih nekoliko meseci znači da postoji realna mogućnost da se policijske snage transformišu u policijsku službu koja će odgovoriti na potrebe građana Srbije i Crne Gore sa kojima radi, i biti otvorena prema njima.



# lokalnoj zajednici



Na osnovu potrebe da dođe do tačne predstave o svom položaju u odnosu na građane, Ministarstvo unutrašnjih poslova Srbije i OEBS unajmili su decembra meseca 2002. godine jednu agenciju za istraživanje tržišta da sprovede ispitivanje javnog mnjenja koje bi izmerilo mišljenje građana o policiji. Bilo je to prvo istraživanje ove vrste u Srbiji, i obeležilo je početak velikog izazova za rad policije u Srbiji.

Prilikom istraživanja korišćeni su upitnici i fokus-grupe, kako bi se bolje razu-

melo kakvi su stavovi, mišljenja, osećanja i očekivanja građana. U suštini ove ankete bila je potreba da se odredi kako ljudi vide ulogu policije. Istraživanjem je pokriveno pet pilot-područja izabranih da budu eksperimentalni projekti u okviru Programa rada policije u lokalnoj zajednici koji pomaže Misija OEBS-a: Zvezdara u Beogradu, Novi Bečej, Kragujevac, Vrnjačka Banja i tri opštine na jugu Srbije - Bujanovac, Preševo i Medveđa. Istraživanje je bilo visoko reprezentativno po pitanju etničke pripadnosti, pola, profesije i starosne dobi ispitanika.

Rezultati istraživanja ukazuju na to da premda građani shvataju da policija nastoji da se transformiše, određeni broj građana smatra da još uvek ima mnogo toga da se uradi. Među različitim zaključcima nalazimo dva ključna stava o policiji. Prema prvom, policija se shvata kao telo koje postoji da bi zaštitilo sistem, kao instrument vlasti, a ne građana. Prema drugom, smatra se da je policija neefikasna, spora i tajnovita, te da se u njenom sastavu nalaze ljudi kojima nedostaje potrebno obrazovanje i obučenosť. Štaviše, na ove stavove snažno utiče činjenica da se na 'staru policiju' iz devedesetih gledalo kao na neodvojivi deo 'starog režima', a dovođena je u vezu i sa ratom i nemaštinom. Osim toga, učesnici u anketi uglavnom su bili pod uticajem sopstvenih loših iskustava, direktnih i indirektnih, te im je bilo teže da izraze pozitivniji stav prema policiji. Posebno, stavovi etničkih zajednica, na primer Albanaca i Roma, uglavnom su negativniji nego stavovi Srba, i više su vezani za represiju, pristrasnost, i brutalnost policije.

U pozitivnijem tonu, međutim istraživanje je pokazalo da se policija trenutno vidi kao da je negde na pola puta između 'stare policije' iz devedesetih, i idealnog modela policije koji građani vide kao budućnost policijskog rada. Zanimljivo je napomenuti da su, uz oštre kritike i nezadovoljstvo, učesnici ankete takođe ukazali na konkretne pomake na bolje, kako u načinu rada, tako i u ponašanju pripadnika policije. Dok određeno nezadovoljstvo postoji oko stepena sprovedenih reformi u policiji i društvu u celini, čini se da građani uviđaju da je pravac kojim se promene odvijaju ispravan i opravdan.

## Kako lokalne zajednice vide policiju u Srbiji?

U zaključku, ovo istraživanje javnog mnjenja otkrilo je neospornu potrebu da se izgradi poverenje između pripadnika policije i lokalnih zajednica u svih pet pilot-područja. Istraživanje je ukazalo na postignuti napredak, ali i na veliki jaz u međusobnom razumevanju, kojim će reforma morati posebno da se pozabavi. Sva područja delila su određene zajedničke probleme, ali se istovremeno pokazalo i da svako od njih ima sebi svojstvene probleme lokalne prirode, koji zahtevaju fleksibilan, decentralizovan i otvoren pristup obavljanju policijskog posla. Na sličan način, mada su svi građani imali prilično

istovetno mišljenje o policiji, evidentno je da etničke grupe, koje su ranije imale drugačija iskustva sa radom policije, sada imaju sopstvena očekivanja u pogledu budućeg načina rada pripadnika policije. Istraživanje, koje će služiti kao standard prema kome će se moći meriti buduće reforme, jasno ukazuje na odnos između poverenja i reforme. MUP sada koristi rezultate ovog istraživanja da pripremi inicijative koje će odgovoriti na lokalne potrebe i probleme. Ovo istraživanje pokazuje da efikasna policija nije samo uspešna u borbi protiv kriminala, već da je to organizacija kojoj se veruje, koja je integrisana u zajednicu, i osetljiva na dinamiku lokalne zajednice i njenu istoriju.

**Sva područja delila su određene zajedničke probleme, ali se istovremeno pokazalo i da svako od njih ima sebi svojstvene probleme lokalne prirode, koji zahtevaju fleksibilan, decentralizovan i otvoren pristup obavljanju policijskog posla.**



## Vesti

### Razvoj i obrazovanje u policiji

Značajan korak u razvitku sistema obrazovanja u policiji u Srbiji i Crnoj Gori je učinjen u junu, potpisivanjem Radnog sporazuma za implementaciju OEBS-ovog Kurasa za (policijske) trenere. Sporazumom je predviđeno započinjanje šestonedeljnog kursa za obuku postojećih predavača u policiji iz savremenih metoda edukacije. Određeni broj trenera koji će biti angažovani na Kursu za stručno usavršavanje policije u Crnoj Gori će, zajedno sa predavačima iz Srbije, pohađati Kurs za policijske trenere u Beogradu. Pored toga, kursevi pripremljeni od strane Saveeta Evrope o pitanjima ljudskih prava i etike su uključeni u ovaj program. Na jugu Srbije, u Bujanovcu, dvadeset policajaca nedeljno završava specijalistički kurs kojim su obuhvaćeni različiti načini prepoznavanja droga, prevencije kriminala i zaštite od infektivnih bolesti. Ovaj kurs će se održavati do septembra 2003. godine.

### Rad pogranične policije

Na zajedničkoj konferenciji za štampu vlada Velike Britanije i Italije, Međunarodne organizacije za migracije (IOM) i OEBS-a, održanoj 18. juna, najavljen je Projekat izgradnje kapaciteta u upravljanju migracijama za pograničnu policiju u Srbiji i Crnoj Gori. Mobilna ekipa za obuku, sastavljena od britanskih stručnjaka za migraciju, običi će sve granične prelaze i obezbediti savremenu specijalističku obuku i podršku graničnoj policiji na državnim granicama Srbije i Crne Gore. Ovaj program obuke zasniva se na modelu državnih granica Evropske Unije i deo je regionalnog pristupa razvoju sistema integrisane bezbednosti državnih granica, sa naglaskom na borbi protiv ilegalnih migracija, krijumčarenja i trgovine ljudima.

U maju je započeta obuka pogranične policije Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije za rad na računarima. Ovaj projekt je deo napora koji

se ulažu na uspostavljanju jednog sveobuhvatnog i efikasnog lanca kontrole migracija u okviru sistema kontrole državnih granica.

Odeljenje za sprovođenje zakona OEBS-a, u saradnji sa osobljem iz Uprave za pograničnu policiju Republike Srbije zaduženim za pravljenje nastavnih programa, vrši procenu nastavnih sadržaja Evropske Unije sa ciljem osmišljavanja kursa koji će biti relevantan za situaciju u Srbiji. Poseban naglasak će se staviti na prikupljanje obaveštajnih podataka i razvijanje analitičkih sposobnosti.

### Organizovani kriminal

Završena je prva faza važnog Projekta za borbu protiv iznuđivanja, otmičarstva i terorizma. Ovo je imalo za posledicu procenu i analizu potreba za obučavanjem policije u Srbiji u cilju borbe protiv teških krivičnih dela i terorizma. Predviđeno je da Uprava za organizovani kriminal Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije i Odeljenje za sprovođenje zakona OEBS-a saraduju na pripremi nastavnog plana i programa obuke i odabiru kandidata za obuku. U drugoj fazi projekta, čiji je sponzor Vlada Norveške, počće specijalistička obuka.

### Odgovornost u policiji

Za generalnog inspektora Srbije postavljen je Srbislav Randelović. On će vršiti kontrolu mehanizama unutrašnje kontrole i nadzora u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije. Njegovo nimenovanje se smatra prvim korakom u pravcu transformacije operativnih strategija i rukovođenja policijom u smislu unutrašnje istrage povodom žalbi građana.

### Rad policije u lokalnoj zajednici

Odeljenje za sprovođenje zakona je formulisalo plan za iniciranje programa rada policije u lokalnoj zajednici na jugu Srbije, kako bi se ostvario napredak u naporima da se konsoliduje rad policije u multietničkom okruženju u ovom regionu. Vežbe usmerene ka izgradnji međusobnog poverenja će početi u oktobru 2003. godine; u planu su radionice i seminari, kojima će biti obuhvaćeni svi učesnici u tom procesu. Predviđeno je da budu formirane Savetodavne grupe građana, koje će raditi sa određenim brojem pripadnika policije, koji su prošli posebnu OEBS-ovu obuku za rad policije u lokalnoj zajednici. U drugoj fazi projekta, u 2004. godini, radiće se na produblivanju procesa kroz dodatnu obuku i unapređenje projekata za jačanje međusobnih veza između javnosti i policije

## Najave

Očekuje se da krajem avgusta Jedinica za strateški razvoj Odeljenja za sprovođenje zakona izda "Pregled stanja reformi policije u Srbiji", prvog istraživanja obavljenog posle izdavanja uticajne "Studije o radu policije u Saveznoj Republici Jugoslaviji" u julu 2001. godine. Ovaj izveštaj ima za cilj da pruži procenu i analizu tekuće politike Ministarstva unutrašnjih poslova, kao i angažman OEBS-a i međunarodne zajednice. Ovo će biti sagledano u svetlu postojećih ograničenja procesa reformi, trenutne političke realnosti i potrebe za preformulisanjem važećih strategija, kako bi se ispunili dogovoreni ciljevi.

Ukazala se potreba za povećanjem mogućnosti Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije za istraživanje ratnih zločina. Planira se obuka za rad sa svedocima-saradnicima, predložen je Profesionalni kodeks za javne tužioce i održavanje konferencije, na kojoj bi javni tužioci Srbije mogli da razmene mišljenja sa javnim tužiocima iz drugih zemalja.

